

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

ТЕРЕННО
АУДИОВИЗУАЛНО ПРОУЧВАНЕ
НА ТРАНСГРАНИЧНИ РИБАРСКИ ОБЩНОСТИ

ИНТЕРВЮ
Крум Пасков, Видин

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Добър ден! Много благодаря, че се съгласи да ни приемеш. От кога си рибар?

От малък, Дунава е близо до нас.

От кого си се учил да риболуваш?

От дядо ми, пращядо ми беше голям рибар, и дядо ми също. Имахме лодка - дървена лодка, после аз си направих от дуралумин. Имали сме лодка по всяко време. Ходили сме на острова особено - там сме ловили много риба.

Пазиш ли някакви неща от онова време, от дядо си - въдици или други приспособления?

Не, не.

А с какво ходехте тогава да риболувате?

С едни салми с капрон, връзвахме ги и ги хвърляхме. Имаше и риба тогава, сега няма.

Намаля рибата?

Изобщо намаля...

А от какво дърво се правеха въдиците?

От тръстика. Държаха я само за въдици.

Специално се отглежда за въдици?

Да, отглежда се за въдици, в двора.

Тази къде е расла?

Тая е расла при тъста ми. Той имаше и аз взимах от него. Всяка есен се реже и напролет никне друга.

Колко време държи една такава въдица?

Много време държи.

Тази знаеш ли кога е садена, на колко години е тази, която си запазил?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Сигурно е на 15 години.

Като ходите на риболов с лодката, колко човека задължително трябва да сте?

Двама човека обезателно.

В лодката с въдица или с мрежа?

С мрежата ходехме двама, един не може - единият трябва да командва лодката, а другият да пуска мрежата. Обезателно трябва да ходят двама, може и трима.

Как делите улова?

Бързо - така на око.

Няма ли сърдити после?

Не, не, не. Примерно, ако на него му трябва, има гости - взима целия улов, не е проблем.

Къде най-често се риболува тук около селото?

На острова, имаме остров тук насред Дунава, той е наш, не е румънски.

Как се нарича?

Голия, остров Голия.

Какви имена имат местностите тук по брега?

Има стари местности тука - „Джибански”, има стари такива...

Да, да, ако помниш, кажи ми старите имена.

„Тоя” се казваше ...

Това е по брега?

По брега, по брега.

Блата имаше ли, ходехте ли да риболувате в блата?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Има, наред острова има като блато и там, като спадне водата, ловяхме по цели лодки с риба.

А с лодката може да се стигне до там, или я пренасяхте?

Не, не, по водата, по водата.

Може да се стигне до там?

Да, да.

И там има хубав улов. Какви риби се ловят в блатото?

Тази, която остава, като се изтегли водата, няма къде да отиде - всякакви видове риби имаше.

Какви?

Ловяхме хищниците.

Кои са те?

Сом, якбалък, щука имаше. И таранка - много таранка.

Сезонни ли са, има ли сезони, в които се лови определен вид риба?

Има. Като идва водата на Дунава и ловим повече скобар.

Това по кое време на годината е?

Май месец. Юни месец почва сомът, сомът много набляга, че е гладен. Август месец почва бял амур, той е голям - 10-15 кг, и 20 и 25 кг има.

Моруна лови ли се?

Забраниха я, а преди сме ловили. Сега я забраниха и никой не смее да пипне - направо в затвора те вкарват.

Колко е най-голямата риба, която си хващал?

40-50-килограмов сом.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

За различните риби различна стръв ли се ползва?

Различно е, да. Не може, което е за сом, с него да се лови друга риба.

С какво се лови сом?

Или с парче малка риба, или с глисти, от тия големите, дунавските.

Сам ли си набавяш стръвта?

Да, да, сам.

Конощипи (попово прасе - бел. И.Т.) ползвате ли?

Да, да, конощипи ползваме.

Те за какво са?

Те са за мряната. Сега есента почва мряната да кълве, понеже трябва да събере храна за зимата, и тогава най-много кълве мряната.

Шаран лови ли се?

Да, шаран се лови по всяко време.

С какво?

Шарана - с качамак, много бие на качамак.

Сам си го правиш?

Жена ми го завърти - също както за нас го правеше.

Както за вас, така и за рибата?

Да.

Слага ли се нещо да усили миризмата?

Има някои слагат, ама аз не слагам.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Има ли поверие, ако нещо се случи, че не трябва да се ходи за риба? Ако сънуваш нещо например

Не...

Ако си сънувал нещо лошо, да ти подсказва, че няма да е хубав деня, ходиш ли за риба?

Не ми се е случвало такава нещо.

А правиш ли някакъв ритуал, за да имаш добър улов?

Е, имаме звънци такива - много интересни и като закачим въдиците, слагаме на всяка въдица по един звънец. Ние се заблуждаваме и гледаме, обаче като удари шаран или друга риба, веднага ни звъни и веднага се насочваме към въдицата.

А преди да тръгнеш не правиш ли нещо - например да се прекръстиш?

Е, да - кръстим се преди да тръгнем.

С кой крак влизаш в лодката?

С десния.

Защо?

Да се регулира...

Разкажи пак за моруните?

Моруните са дефицитна работа. Те са големи, и до 200 кило има моруни.

Ти хващал ли си?

Не съм, изпуснал съм я. Голяма, много голяма, и я изпуснах - колкото мен, може и по-голяма. Тя идва от морето и тук на сладките води си хвърля хайвера и тогава пак се прибира в морето. Ние през това време я ловим. Обаче сега има такава забрана, че ако те хванат с моруна - ужас!

Как се съхраняваше едно време рибата? Като имаш по-голям улов, как я съхраняваш, за да имаш за по-дълго време риба?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

С коприва - пълня един чувал с коприва и рибата я хвърлям там в копривата, и я държа месеци.

Сурова и изчистена?

Да, сурова, изчистена и така стои дълго време.

Прибираш я в мазето?

Да, да.

Това е за по-голяма риба, а малките рибки?

В хладилник сега, а преди - сушахме ги.

Какъв е процесът на сушене?

Първо се изчиства, осолява се.

Стои в сол или в саламура от сол?

Направо в сол, тя си взима колкото е нужно, взима си колкото трябва.

А после стои ли някъде на въздух, на вятър?

Да, нанижем я и я оставяме навън, нищо не ѝ става.

После къде я прибирате?

Прибираме я на тавана зимата.

Какво се готви с нея?

Правим саламура от риба, слагаме на печката отгоре, и я пържим.

Рибена чорба правите ли?

Правим, да - много. Всички рибари правят чорба - страшна работа!

На брега ли си я правите, или вкъщи?

На брега, там.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Кажете ни рецептата.

Моркови слагаме, три-четири картофа, слагаме и ...

Подправка? Девесил?

Не, люто слагаме, много люто.

Каква риба се слага в рибената чорба?

Голяма риба и най-хубавата чорба от риба е от мряна.

Цялата ли я слагате?

Цялата я слагаме.

Обезкостявате ли я?

Ние като я сварим, изчистваме костите, тогава я варим отново.

Първо правите бульона и тогава слагате рибата?

Да, първо правим бульона...

Рибата обезкостявате и връщате месото в него?

Да.

С вода ли се прави рибената чорба?

Да, с вода от Дунава - това е най-хубавата чорба.

С вода от Дунава?

Да, с вода от Дунава.

Саламура спомена - как се прави тук?

Сгъстяваме я с брашно, слагаме чушки, за да е люто.

А рибата пече ли се предварително за саламура?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да, обезателно я печем на печката отгоре, на туча.

Пускате я в тази, пригответена преди това, саламура?

Да, точно така.

Нещо друго слага ли се?

Слагаме й такова...

Зеленчуци някакви?

Да, слагаме й... Картофи не слагаме, слагаме само в супата...

Домати, чушки слагат ли се?

Да, домати, чушки слагаме.

Тя става като супа пак?

Да, нещо от тоя род.

Дунав замръзва ли?

Преди е замръзвал, сега не.

Ходил ли си да риболуваш на лед?

Не, това е опасно много.

Тук не се прави риболов на лед?

Не, не.

Наводнения имало ли е, стигат ли до селото?

Беше готово да прескочи, обаче не можа. 1984 г. беше дошла много водата. Тогава навремето Тодор Живков дойде тук и разпореждаше тук, за да не бедстват хората.

Тоест никога не е стигала водата до селото?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Не.

Тодор Живков откъде е идвал?

Тук на Дунава.

И какво?

Разпореждаше само и само... Дунава беше дошъл много и не знам - съобщиха ли му, как?... И дойде той лично. Имаше военни много, и с катери. Даваха от нашето село, и аз съм ходил - наряд, денонощно се охраняваше. Защото в дигата има къртици и може да пробие някоя и ние вземахме мерки веднага. Че то от малко става много голямо за нула време.

Дигата кога е издигната?

Значи тя е издигната, чичо ми когато е бил войник.

От войници е правена?

Да, от войници е правена. А Тодор Живков като беше, отпуснаха пари и сложиха отгоре още пластове.

А като има къртици и правят дупки, какви мерки се вземат?

О, веднага затваряме. Викаме много хора, събираме се там ...

Сега следи ли се за къртичини?

Не, сега не се следи, защото дигата е съвременна сега и има съоръжения. Това съоръжение много го пазят. Има джипове на Гранична полиция, обикалят, гледат...

Граничарите помагат или пречат на рибарите?

А-а, помагат, ами как?! Не се заяждат с нас?

Кога празнуват рибарите? Имат ли покровител светец?

Има...

Никулден?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Никулден, точно на Никулден.

Какво се прави на Никулден?

Риба обезателно.

Каква риба се готви?

Толстолоб, много върви толстолоба.

Как се приготвя за Никулден?

Пържен с чесън и лук в спората (фурната - бел. И.Т.).

Цял ли се приготвя, или се нарязва?

Има и шаран - обезателно шаран да има на масата.

На Никулден?

На Никулден, обезателно шаран!

Шаранът пълни ли се?

Пълни се с орехи.

Разкажи ни как се пълни?

Вземаме шарана, изчистваме го, трошим орехите и го пълним догоре, кърпим го.

Друго не се ли слага с орехите?

Не, само орехи.

И се пече в тава?

Да.

Нещо слага ли се под него?

Не.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Чете ли се на църква?

Да, обезателно.

Кога се носи там - преди да се пригответи?

Не, след като се пригответи.

Питка прави ли се?

Да, обезателно.

Има ли украса върху нея?

Има. И трябва най-старият първо да разчупи питката, преди да почнем да се храним.

Рибарите събират ли се, за да празнуват заедно?

Отпадна това.

А ти помниш ли времето, когато са се събирали?

Е, да - може ли?!

Как празнуват, като се съберат?

Обезателно риба, да е шаран.

Къде се събираха?

Събираха се тук в кметството, има салон там.

Сдружават ли се, за да риболуват?

Не.

Имало ли е в селото кооперация на рибарите?

Старите хора, като ходеха за риба, тия, които имаха билети, се отчитаха. Тия от Видин, ако има голяма риба, веднага я взимат, от тези, които имат професионални билети.

Ти като беше млад имаше ли стопански риболов?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Имаше.

Кои бяха те?

Едни възрастни хора бяха, даваха им и мрежи само и само да ловят.

Кой им даваше мрежи?

От Видин, имаше Държавен риболов, отчитаха се. Даваха им мастрафи за ловене на риба.

Имаха ли норма?

Е, колкото повече хващаха, толкова по-добре за тях, повече пари.

А на частно продаваха ли?

Не, не даваха тогава частно. Аз като ходех, ловях за моя дом. А те даваха улова на държавата.

А сега по време на демокрацията?

Боже, сега продават както си искат.

Бракониери има ли?

Има, има.

Чувал си. С какво ловят?

Никой не взима под внимание - хвърлят и бомби, убиват и малки рибки.

Защо според теб сега е намаляла рибата?

Така е, защото и с ток я убиват - с 20 хиляди волта вкарват.

Само това ли е причината?

Те като убиват тая малката риба, как ще се развъжда?!

Може ли сега да се преживява с риболов?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Не. Може да ходиш така, като човек, за малко, да задоволиш къщата. А иначе...

Опиши ми лодката си. С каква лодка ходиш за риба?

Сега правят пластмасови лодки, а аз съм направил от дуралумин лодка - 2 хиляди нита съм сложил по нея. С голям зор съм я регистрирал, не даваха да я регистрирам, обаче така-така ми я регистрираха.

По кое време се случва това?

Това е 1985 година.

А не ти даваха, защото си я направил сам?

Да, трябва да дойде комисия да я видят...

Преди спомена, че сте имали друга, дървена лодка. Тя купена ли беше?

Не, правена е.

Кой правеше в село лодки?

Имаше от Покрайна едно момче, което ги правеше.

А „Тутраканки” купуваха ли се?

Да, купуваха, взимаха мерки от „Тутраканка”, за да правят тук.

Коя ти беше най-голямата риба? Снимки нямаш ли?

Не, не съм се снимал. Най-голяма риба беше сом 40 кг голям. Като го видиш така - може да те глътне цялата. Но те не нападат човек.

Как се лови?

С много големи куки и слагам риби. Имаме тука канал, от него вадем риба - взимам една кофа с вода от помпата, че от тая от канализацията умират. И отиваме на Дунава и хвърляме.

Рибата трябва да е жива?

Да.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Какви са тия куки, как се казват?

Те са норвежки, от Норвегия чак ги внасяха моряците.

Какви други приспособления ползваш, когато ходиш на риболов освен въдица, мрежа, куки? Като е по-голяма рибата как си помагаш, за да я извадиш?

Правя припони, връзвам ги за върба да може да пружинира и ги пускам на половин метър във водата така, колкото да може да играе във водата.

Припон?

Да, това са куките - три нули, обезателно трябва три нули - голяма работа!

С тоя припон връзваш рибата, която си уловил?

Да.

Какво точно представлява?

Конец, връзвам първо куката с конец и го пускам, меря го как е, и тогава закачам рибата за гърба и го пускам. Тя като шляпа и привлича сома.

Като хванеш на въдицата по-голяма риба, за да си помогнеш да я извадиш, какво ползваш?

Хващам минчока обезателно и локот, имам локот.

Какво е това?

Имам го, сега ще го покажа. С това като го бия и свършвам работа, ето това нещо.

С него забиваш в рибата?

Забивам в голямата риба и я изваждам.

Колко риби си извадил с това?

О-о, много, с това - много. Това е най-добре до тебе да е винаги.

С това ловиш само когато си в лодката ли?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

И в лодката, когато съм, и на брега. Ловя ли голяма риба, трябва в ръката ми да е, иначе я изпускам.

Той купен ли е?

Не, правен е.

Кой ти го направи?

Имаше един дърводелец тук, той ми го направи.

И как се казва?

Локот.

Ти ли си го правиш или някой ти го прави?

Не, това се прави с дърво, такава дълго...

Сега разрешено ли е да се ползва?

Да, ходят нашите и ловят.

Благодаря ти много, че се съгласи на това интервю и ни разказа интересни неща.

Живи и здрави да сте!

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Име на съставителя/редактора: БРТПП
Адрес: ул. „Войводова“ 12-14 Русе
Телефон: 082507606
Електронна поща: info@brcci.eu

Проектът “Мемофиш” е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие по Програма Интеррег V-A Румъния-България.

Стойност на финансирането от ЕФРР: 423 921.71 евро

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“,
eMS ROBG-420

Дата на публикацията: декември 2018 г.

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната
позиция на Европейския съюз

www.interregobg.eu

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

www.interregobg.eu